

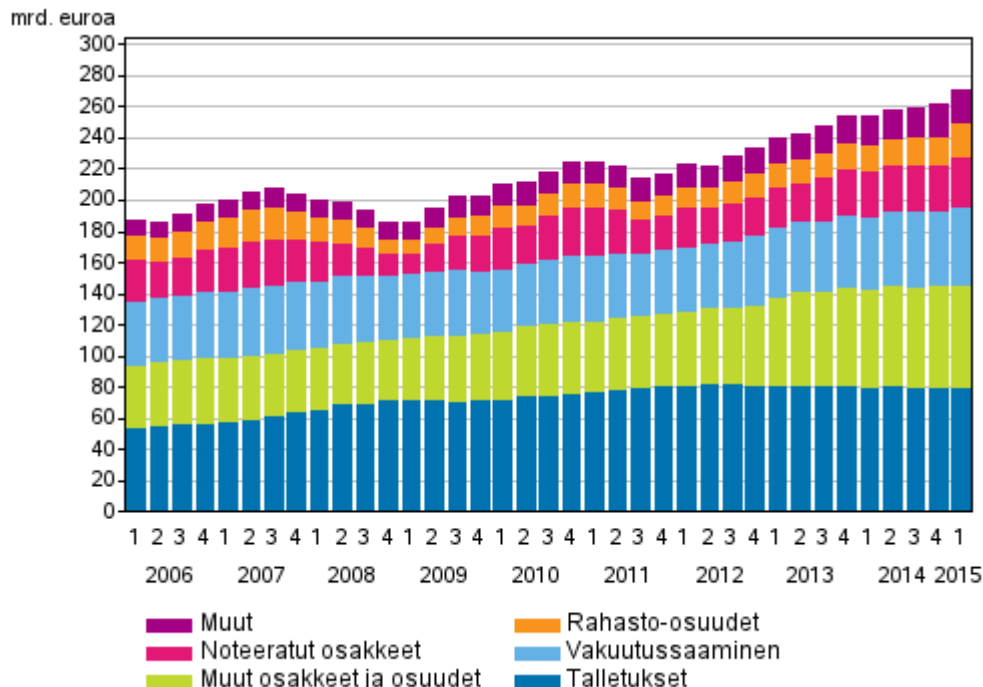
Rahoitustilinpito

2015, 1. vuosineljännes

Hallussapitovoitot kasvattivat kotitalouksien rahoitusvaroja vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä

Kotitalouksien rahoitusvarat kasvoivat 9,6 miljardia vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen aikana kohoten 271,1 miljardiin euroon. Kotitalouksien rahoitusvarojen kasvu johtui suurimmaksi osaksi pörssikurssien noususta. Noteerattujen osakkeiden ja rahasto-osuuksien markkina-arvojen kohotessa kotitaloudet saivat 8,5 miljardia hallussapitovoittoa. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien rahoitusvarat

Vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen aikana kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset rahoitusvaroihin olivat 1,3 miljardia. Kotitaloudet vetivät varoja pois talletuksista, velkapapereista ja noteeratuista osakkeista. Sijoitusrahastojen suosio jatkui kuitenkin edelleen ja kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset

rahasto-osuuksiin olivat 0,8 miljardia. Lisäksi kotitaloudet sijoittivat henkivakuutuksiin. Talletuksissa jatkui siirtymä määräaikaistalletuksista käteistalletuksiin.

Kotitalouksien lainavelat lisääntyivät 0,7 miljardia kohoten 133,2 miljardiin euroon maaliskuun lopussa. Myös kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi. Näiden muutosten seurauksena kotitalouksien velkaantumisaste kohosi 122,6 prosenttiin. Velkaantumisasteen lisäys edellisestä neljänneksestä oli 0,1 prosenttiyksikköä. Kotitalouksien velkaantumisaste lasketaan suhteuttamalla kotitalouksien lainavelat neljänneksen lopussa edeltävien neljän vuosineljänneksen yhteenlaskettuun käytettävissä olevaan tuloon.

Ensimmäisen neljänneksen päättyessä kotitalouksilla oli yhteensä 271,1 miljardia euroa rahoitusvaroja ja 142,5 miljardia euroa velkoja. Neljänneksen aikana rahoitusvarat kasvoivat 9,6 miljardia ja velat 0,7 miljardia. Kotitalouksien nettorahoitusvarat kohosivat neljänneksen lopussa 128,6 miljardiin euroon.

Yritysten velkarahoitus kasvoi ensimmäisellä neljänneksellä 7,9 miljardia, kun yritykset sekä nostivat lainaa että laskivat liikkeelle velkapapereita. Rahoitus tuli suurimmaksi osaksi ulkomailta. Yrityksillä oli lainavelkaa 177,0 miljardia ja velkapaperimuotoista velkaa 35,8 miljardia. Velkarahoituksella tarkoitetaan lainavelkoja ja velkapaperimuotoista rahoitusta yhteensä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velkaantumisasaste.....	4

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin.....	6
Liitekuvio 2. Kotitalouksien velkaantumisasaste.....	6
Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettoraahoitusvarojen muutos edellisestä neljänneksestä.....	7
Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa

Rahoitusvaade	Vuosi/Neljännes								
	2013/I	2013/II	2013/III	2013/IV	2014/I	2014/II	2014/III	2014/IV	2015/I
Vaateet yhteensä	519 533	520 189	541 924	551 891	553 038	556 416	558 833	558 522	597 505
Rahamarkkinainstrumentit	5 891	5 935	5 864	4 824	5 956	6 119	5 692	4 403	4 137
Joukkovelkakirjalainat	27 714	28 358	29 121	31 888	31 430	29 677	30 598	28 716	31 679
Lainat	177 964	177 954	177 954	178 834	178 241	174 144	173 481	171 760	176 975
Noteeratut osakkeet	104 204	101 506	120 616	127 628	126 207	133 828	135 346	135 879	155 919
Noteeraamattomat osakkeet ja muut osuudet	146 677	149 248	151 628	153 698	154 648	155 718	157 041	159 260	169 640
Johdannaiset	3 891	4 958	4 334	2 412	3 688	3 783	3 545	4 373	3 651
Muut saamiset ja velat	53 192	52 230	52 407	52 607	52 868	53 147	53 130	54 131	55 504
Nettorahoitusvarat	-199 444	-199 151	-215 083	-224 149	-220 965	-235 993	-238 520	-231 456	-266 078

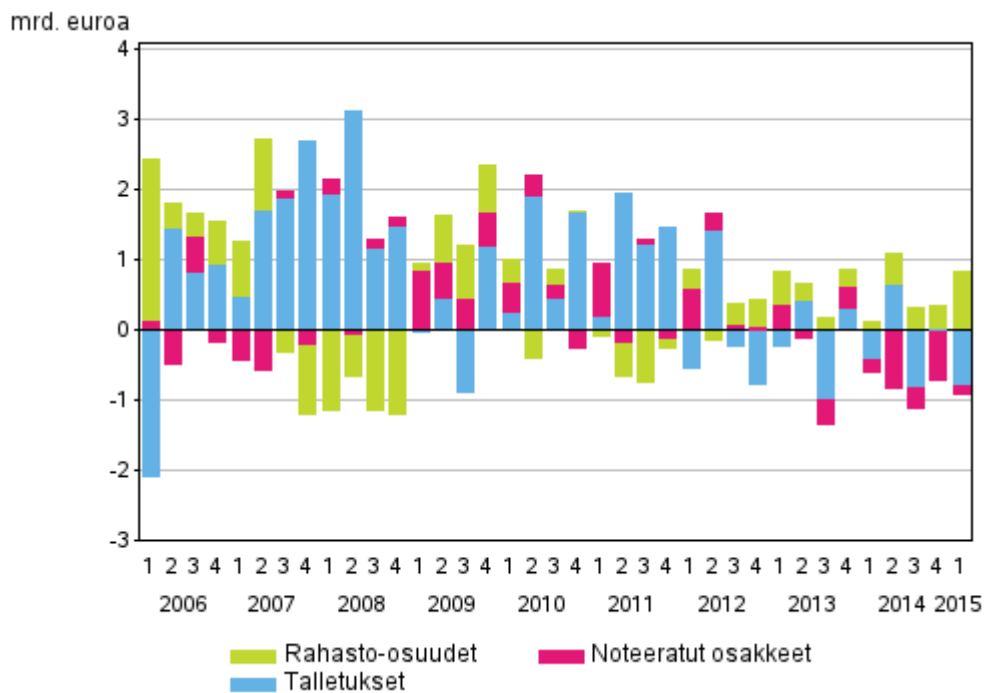
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velkaantumisaste

Vuosi/Neljännes	Käytettävissä oleva tulo (neljän ed. neljänneksen summa), milj. euroa	Lainavelka, milj. euroa	Josta yhtiölainat, milj. euroa	Velkaantumisaste, %
2000/I	61 618	39 614	2 682	64,3
2000/II	62 610	40 579	2 789	64,8
2000/III	62 909	41 835	2 936	66,5
2000/IV	63 038	42 576	3 013	67,5
2001/I	63 075	43 320	3 074	68,7
2001/II	64 453	44 207	2 999	68,6
2001/III	65 710	45 040	2 854	68,5
2001/IV	66 681	45 795	2 679	68,7
2002/I	69 524	46 328	2 679	66,6
2002/II	68 051	47 703	2 727	70,1
2002/III	68 261	48 920	2 857	71,7
2002/IV	70 072	50 546	3 299	72,1
2003/I	70 050	51 465	3 583	73,5
2003/II	72 315	53 394	3 713	73,8
2003/III	73 127	55 635	3 865	76,1
2003/IV	73 670	57 018	3 772	77,4
2004/I	73 397	58 428	3 845	79,6
2004/II	75 078	60 896	4 150	81,1
2004/III	75 853	62 900	4 414	82,9
2004/IV	77 142	65 019	4 756	84,3
2005/I	77 550	66 465	4 853	85,7
2005/II	78 109	69 277	4 909	88,7
2005/III	78 802	72 018	5 190	91,4
2005/IV	78 881	74 527	5 332	94,5
2006/I	80 151	76 118	5 417	95,0
2006/II	80 234	79 080	5 704	98,6
2006/III	80 961	81 454	5 868	100,6
2006/IV	81 988	84 008	6 042	102,5
2007/I	82 401	85 744	6 114	104,1

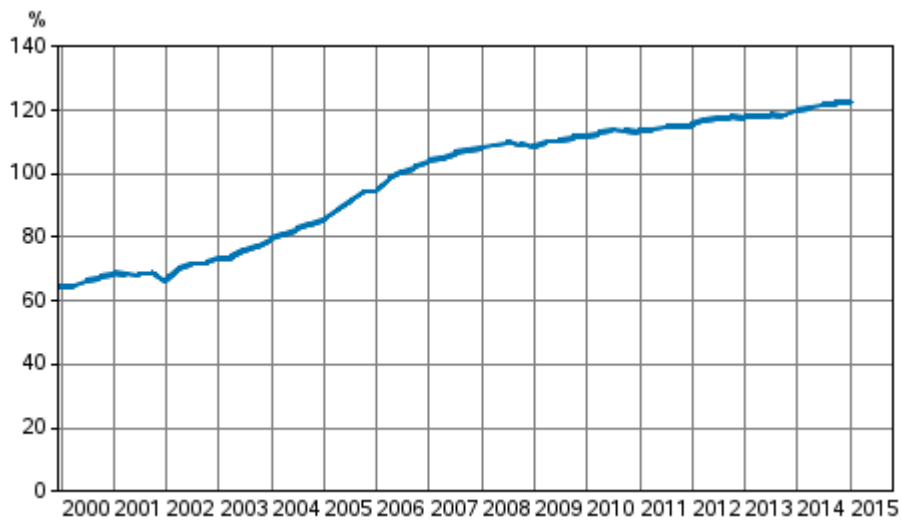
Vuosi/Neljännes	Käytettävissä oleva tulo (neljän ed. neljänneksen summa), milj. euroa	Lainavelka, milj. euroa	Josta yhtiölainat, milj. euroa	Velkaantumisaste, %
2007/II	84 341	88 446	6 172	104,9
2007/III	85 476	91 218	6 432	106,7
2007/IV	86 606	93 210	6 682	107,6
2008/I	87 643	94 962	6 649	108,4
2008/II	89 379	97 432	6 529	109,0
2008/III	90 222	99 409	6 730	110,2
2008/IV	91 423	100 057	6 778	109,4
2009/I	92 579	100 707	6 732	108,8
2009/II	92 724	102 199	6 580	110,2
2009/III	93 720	103 841	6 881	110,8
2009/IV	94 282	105 399	7 088	111,8
2010/I	95 228	106 711	7 282	112,1
2010/II	96 171	108 862	7 462	113,2
2010/III	97 023	110 548	7 613	113,9
2010/IV	98 413	112 021	7 746	113,8
2011/I	99 331	113 015	7 925	113,8
2011/II	100 862	115 008	8 045	114,0
2011/III	101 764	116 819	8 153	114,8
2011/IV	102 782	118 264	8 393	115,1
2012/I	103 294	119 439	8 661	115,6
2012/II	104 138	121 737	9 053	116,9
2012/III	105 018	123 535	9 364	117,6
2012/IV	105 465	124 520	9 536	118,1
2013/I	106 248	125 336	9 969	118,0
2013/II	106 733	126 147	10 471	118,2
2013/III	107 224	127 207	10 910	118,6
2013/IV	107 814	127 758	11 058	118,5
2014/I	107 527	128 829	11 389	119,8
2014/II	107 613	130 156	11 821	120,9
2014/III	107 826	131 592	12 377	122,0
2014/IV	108 101	132 421	12 949	122,5
2015/I	108 600	133 158	13 343	122,6

Liitekuviot

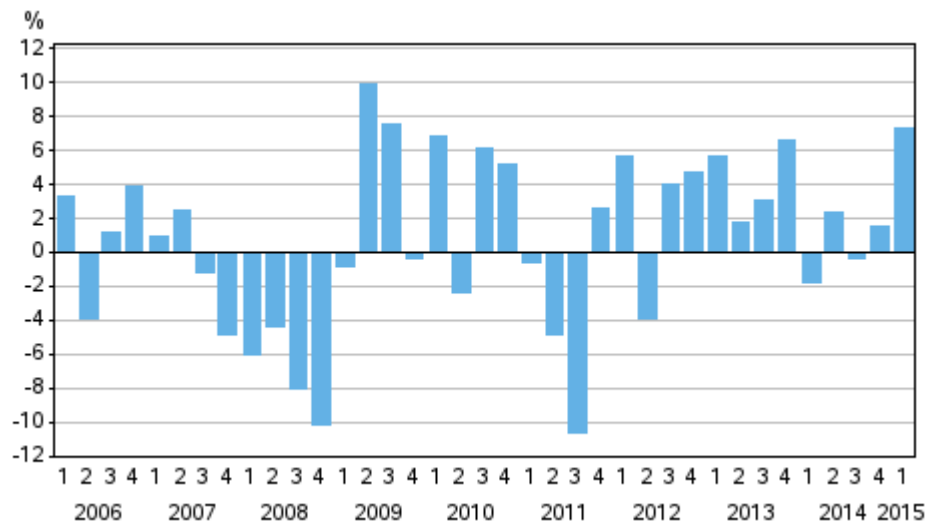
Liitekuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin

Liitekuvio 2. Kotitalouksien velkaantumisaste

Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettorahoitusvarojen muutos edellisestä neljänneksestä

Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden kaikkien sektoreiden rahoitustaseita sekä virtoja, joihin kuuluvat rahoitustaloustoimet ja muut muutokset. Rahoitustaseet ovat tilastointijakson lopun rahoitussaamisten ja velkojen kantoja. Rahoitustaloustoimet puolestaan ovat tilastointijakson aikana tehtyjä taloustoimia, jotka vaikuttavat rahoitustaseisiin. Rahoitustilinpito on keskeinen tilasto rahapolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden seurannan kannalta. Tilastokeskuksessa laaditaan rahoitustilinpidon lisäksi erillistä julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa.

Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT 2010, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 2010. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2012).

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotanto perustuu Euroopan keskuspankin suuntaviivoihin (EKP/2013/24). Vuositietojen tuotanto perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (549/2013) sekä tähän asetukseen liittyvään tietojen lähettämishjelmaan.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Suurin osa tietolähteistä on saatavissa neljännesvuosittain, mutta joitakin lähteitä on käytettävissä vain vuositasoisina. Lähdetiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahalaitosaineisto

Suomen Pankin rahalaitosaineistosta saadaan rahalaitosten tase- ja virtatiedot neljänneksittäin.

Sijoitusrahastoaineisto

Suomen Pankin sijoitusrahastoaineistosta saadaan sijoitusrahastojen ja pääomarahastojen arvopaperisalkun rakenne ja rahasto-osuuksien omistajasektorijakauma neljänneksen lopussa. Lisäksi saadaan tiedot sijoitusrahastojen arvopaperisalkkuun liittyvistä virroista neljänneksen aikana.

Maksutase

Tilastokeskus laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaatsektorin tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Maksutasetilaston kirjaukset ovat yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Arvopaperitilasto

Velkapapereiden ja noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Suomen Pankin arvopaperitilastoa (Securities holdings statistics). Tilasto sisältää kunkin sektorin hallussapitämät arvopaperit neljänneksen lopussa sekä neljänneksen aikaiset rahoitustaloustoimet. Arvopaperitilaston luokitukset vastaavat rahoitustilinpidon luokituksia.

Vakuutusyhtiöiden sijoituseuranta- ja tilinpäätöstiedot

Finanssivalvonta (Fiva) kerää tietoja vakuutuslaitosten sijoituksista neljännesvuosittain ja tilinpäätöstiedoista vuosittain. Aineisto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävin tietolähde vakuutuslaitosten tilastoinnissa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Neljännesvuositaseista aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta ja valtion johdannaisista.

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on vuodesta 2013 lähtien ollut Tilastokeskuksen tilasto “Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain”, joka kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin talousarvioiden toteutumisen mukaisesti. Tilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien velasta ja eräistä saamisista vaateittain. Tilasto perustuu otokseen 1.-3. neljänneksen osalta. Neljänneksen tiedot kattavat kaikki kunnat ja kuntayhtymät.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon toinen tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama tilasto “Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta”, joka sisältää vuositietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja ja rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidon laadinnassa.

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseen päätietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaissuureet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa. Yritysten rakennetilaston tiedot ovat vuositasoisia eivätkä siten ole käytettävissä rahoitustilinpidon tuoreimpia neljänneksiä laskettaessa.

Edellä mainittujen tärkeimpien tietolähteiden lisäksi täydentävinä tietoina ja vertailussa käytetään Tilastokeskuksen luottokantatilastoa, Tilastokeskuksen Virati-aineistoa ja Finanssivalvonnan sijoitusseurantakyselyä työeläkelaitoksille.

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamisissa/veloissa. Poikkeavat tiedot arvioidaan ja sovitetaan yhteen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummia). Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Esimerkiksi suuri osa kotitaloussektorin tiedoista perustuu vastinsektoritietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia.

Oman haasteensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa arvioidaan vaihtoehtoisten tietolähteiden luotettavuutta. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta.

Yksi keino arvioida rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroiksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot julkaistaan noin kolmen kuukauden viiveellä. Rahoitustilinpidon vuositiedot julkaistaan noin 6 kuukauden viiveellä heinäkuussa. Vuositietojen laadinnan aikaan on edellisvuoden osalta käytettävissä kattavammat lähteet kuin neljännesvuositietoja aiemmin laadittaessa. Menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjakorjauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi. Tilastokeskuksen seuraavien julkistusten tarkat julkistamispäivät löytyvät tämän sivuston kohdasta Tulevat julkistukset.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan viisi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla verkkosivuilla vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen. EKT2010:n mukaiset vuosisarjat ovat saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuosilta 1970-1994 on saatavissa vuositason tasesarjoja, jotka eivät ole EKT2010:n mukaisia.

Euroopan Keskuspankki julkaisee neljänneksittäin kansallisiin rahoitustilinpitoin pohjautuvan euroalueen rahoitustilinpidon sekä kansallisia rahoitustilinpidon tietoja omilla verkkosivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset vaikuttavat myös tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 taseaikasarjat poikkeavat EKT2010:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutussäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina.
- Johdannaisia ei ole tilastoitu.
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen.
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF8) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin.
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.128).
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11).
- Sektori S124+S125+S126 sisältää myös muut luottolaitokset kuin pankit.
- Vuosina 1970–1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin.
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin.
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen.

7. Eheys ja yhtenäisyys

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot ja vuositiedot laaditaan samassa prosessissa ja ne ovat keskenään täysin yhtenevät.

Tilastokeskus laatii ja julkaisee julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain kolmen kuukauden viiveellä. Myös Rahoitustilinpitotilasto sisältää julkisyhteisöjen tiedot ja ne ovat täysin yhtenevät julkisyhteisöjen rahoitustilinpidon tietojen kanssa. Tilastojen julkaisutarkkuus ei kuitenkaan kaikilta osin

ole sama, vaan julkisyhteisöjen rahoitustilinpito esittää julkisyhteisöjen tiedot tarkemmalla tasolla kuin rahoitustilinpito.

Rahoitustilinpito koostuu monien eri lähdetilastojen tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Tietojen vertaaminen lähdetilastojen tietoihin ei myöskään näistä syistä aina ole mielekästä.

Lisätietoja

Saara Roine 029 551 2922
Vastaavan tilastojohtajan
sijainen:
Mari Ylä-Jarkko

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi
<http://tilastokeskus.fi/til/rtp/index.html>
Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-4886 (pdf)